

A szerelemről józan napvilágnál

Honnét tudhatod, hogy szerelmes vagy-e? Egyesek szerint a szerelem olyan ritka jelenség, hogy egy tehetséges drámaíró félezer évvel ezelőtt írt egy színdarabot a szerelemről, és az emberek ma is tódulnak a színházba, hogy láthassák, vagy a moziba, mert többször is csináltak filmet belőle. Ez az író azt állítja, hogy a szerelembe belehal az ember. Tehát veszélyes szenvedélyről van szó! Igaz ez? Tulajdonképpen igaz. Valami meghal bennünk egy igazi szerelem elmúltával, még akkor is, ha életben maradunk. Tehát a szerelem szenvedély, ritkán fellobbanó, életveszélyes. Eddig rendjén is volna a dolog, hiszen a szerelem nem életszükséglet, mint a levegő, az étel-ital, vagy mondjuk az alvás. Minden szerzetes, apáca, aszkéta, hidegszívű vagy csalódott ember el tudta viselni az életét szerelem nélkül. Ám jött a romantika áradó korszaka, és vele a szerelem ráültetése az érzelmek trónusára. akit elkerült a szerelem, megfosztottnak, szerencsétlennek, szinte érzelmi korcsnak érezte magát. S főleg szüzességre kötelezettek. Hogyhogy?

A romantika kitalálta, hogy tisztességes nő vagy férfi csak szerelmi alapon fekszik le ölelkezni. Tehát, ha nincs szerelem, nincs szex! Így pedig nehéz élni. A harmóniát, a kiegyensúlyozottságot, a természetes életet hirdető Ájurvéda ezt nem ajánlhatja. S az emberek spontán ösztönössége sem tudja elfogadni. Ezért manapság minden megkívánást, tetszést, vonzódást, érdeklődést, erotikus hatást, flörtöt sürgősen kineveznek szerelemmé. Így aztán lehet valaki szinte állandóan szerelmes a szexuális igényei szerint. Akár hetenként, naponként másba.

Maga a valódi szerelem száműzetett a költészet, az irodalom, a mesék világába. Sirassuk, ne sirassuk? Egyrészt sirassuk, mert ha az embernek adatott kóstoló a halhatatlan istenek nektárából, az a szerelem. Az Ájurvéda szerint is a szerelem, a szexus nagy titkokat hordoz, életfakasztó titkokat, amelyeket még a beavatottak nagy része sem ismer. Másrészt mégsem kell annyi könnyet hullatni érte, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy a szerelmi házasságok többsége nem szokott jól sikerülni. Ennek az az oka, hogy a szerelmesek szinte alig ismerik egymást, fogalmuk sincs arról, hogy kit szeretnek. A lángolás szent extázisában mindenki a legjobb arcát igyekszik mutatni a másik felé. De ami ennél fontosabb, a szerelmes ember társára vetíti róla alkotott fantáziáit. Tulajdonképpen jórészt a saját fantáziáiba szerelmes. S a szenvedély elmúltával ez a rávetítés is megszűnik, következik a döbbszent kiábrándulás: hát ilyen vagy? S a harag: miért nem vagy olyan, amilyennek látni szeretnék!

Hallgassuk egy kicsit Adyt:

Általam vagy, mert meg én láttalak,

S már régen nem vagy,

Mert már régen nem látalak.

Vagy:

Te Én, aki királynőket vártál

És bölcs királyok hódolásait,

Nézd, szívekben hogyan be nem váltál,

Csak én vagyok ma itt.

Állj! Most Ájurvéda, vagy magyar költészet? Nem lehetséges-e, hogy a lét alapigazságaira egy indiai elmélyedő elme és egy versíró a Kárpát-medencében egyaránt rábukkant?

Más megközelítésben: a régi görög nyelvben két szó volt a szeretetre: a fileo, ami azt jelentette, hogy rajongva szeretlek, és az agapeo, ami az ismerve szeretést, „szeretlek, mert tudom, hogy ki vagy” érzését fejezte ki. ismerve kellene szeretnünk, de legtöbbször mégis csak rajongva szeretünk.

Idővel átnő-e a szerelem valamiféle melegséggé, szeretetté, az összetartozás érzésévé? Igen, ez szerencsés esetben megtörténhet, főleg akkor, ha a szerelmi csalódottság nem lobbant fel gyűlölködést, nem löki egyiküket sem új szerelmek keresése felé. Az indiai bölcsélet emberszemléletének van egy fontos jellemzője: az embert nem tekinti semmilyen értelemben sem tulajdonnak. Olyan értelemben sem, hogy „nem lehet örömd nélkül!” Bár tagadhatatlan a klasszikus indiai társadalom férfi centrikus berendezkedése, ám ez nem zárja ki, hogy a család matrónáját az életkora családfővé avassa, s azt sem, hogy egy házaspár – túl a negyvenen – kölcsönös megállapodást kössön szexuális életük befejezéséről, arról, hogy most már mindketten a szellemi értékek felé fordulnak.

Elgondolkodtató, hogy az ősi kultúrák emberének mennyire más képe volt a házasságról, mint a mainak. Pl. a bibliai Jákob – aki talán először volt szerelmes a világon – hét évig szolgált Ráhelért. S amikor ez az időtenger letelt, nem a vigasság, az öröm, az ujjongás kerítette hatalmába, hanem valamiféle furcsa szomorúság, ma talán enyhe depressziónak mondanánk.

Thomas Mann szerint:

Mert megértette, hogy már nem lehet az egész élet az övé, hanem fiakba és lányokba kell szétosztania magát, ő maga pedig lassan elindul a halál felé igen, az élet teljességét csak a független ember birtokolhatja, aki csak önmagáért felelős.

Az indiai hagyomány a férfiak számára különben is a következő életszakaszok kialakítását javasolja:

- Az első húsz év a tanulása, az életre való felkészülése.
- A második húsz évben lehet harcos, vagy meg kell teremteni egzisztenciáját.
- A harmadik húsz év a családé, a gyermekeké.
- S a negyedik húsz évben, vagyis hatvan után – mindentől el kell köszönni, s egyedül el kell indulni északra, az öregség és a halál felé.

Ezt az életprogramot érdemes összehasonlítani azzal, amiről Kung Fu Ce vall:

Amikor húszéves voltam, sokat tanultam.

Amikor harminc lettem, már tudtam, mit akarok.

Negyvenévesen már szilárdan álltam.

Ötvenéves koromban már tudtam hallgatni.

S amikor hatvan lettem, már követhettem a szívemet, s a törvényt nem léptem át.